

Kontakt: PhDr. Beáta Husová
Mobil: +421 917 61 77 80
e-mail: husova@nbratislava.sk

Tlačová správa: Reštaurovanie zástavy spolku devínskych lodníkov

Múzeum mesta Bratislavy má vo svojich zbierkach pomerne početnú a kvalitatívne pozoruhodnú zbierku historických zástav. Podstatnú súčasť tohto súboru tvoria maľované cechové zástavy s väzbou na mesto. V poslednom desaťročí múzeum venuje systematickú pozornosť odbornému ošetrovaniu, resp. reštaurovaniu týchto vzácných artefaktov, ktoré doteraz vzhľadom na svoj veľmi zlý stav a rozsiahle poškodenie nemohli byť verejnosti prezentované.

Vďaka finančnej podpore z verejných zdrojov, ktorú poskytol Fond na podporu umenia, sa v rokoch 2016-2017 uskutočnilo komplexné zreštaurovanie unikátnej pamiatky z Devína - zástavy spolku devínskych lodníkov, ktorá je spolu s cechovou zástavou devínskych vinohradníkov jedinou známou zástavou svojho druhu u nás.

Rozmerná zástava obdĺžnikového tvaru (výška 240 cm, šírka 180 cm) je vyhotovená z červenej hodvábnjej tkaniny s hustým štylizovaným rastlinným dekorom. V jej hornej časti je na averznej (lícnej) strane kovovými niťami plasticky vyšíty nemecký nápis: ER.PRIV. THEBENER SCHIFFER VEREIN (v preklade: *prvý privátny devínsky spolok lodníkov*); na reverznej (rubovej) strane je nápis: GEGRÜNDET 1748 - ERNEUERT 1924 (v preklade: *založený 1748; obnovený 1924*).

Do textílie je všitý obraz – obojstranná olejomalba na plátne, rozmerov cca 100 x 89 cm. Na jeho averznej strane je zobrazený sv. Ján Nepomucký vznášajúci sa na oblaku, napravo od neho anjelik s krížom a v hornej časti menšie motívy anjelíkov. V ľavej spodnej časti je namaľovaná architektúra. Pod tým sa nachádza zlatý nápis na červenom podklade: 19 S. JOANNE. NEPOM. O.P.N. 24 (v preklade: *sv. Ján Nepomucký modli sa za nás*). Reverznú stranu obrazu vyplňa figurálna kompozícia s ústrednou postavou sv. Mikuláša a ďalšími svätcami. Vpravo hore v oválnom medailóne je zobrazená Panna Mária stojaca na oblakoch, naľavo od nej skupinka anjelíkov. Na dolnom okraji obrazu zlatý nápis na červenom podklade: 19 S. NICOLAE O.P.N. 24 (v preklade: *sv. Mikuláš modli sa za nás*).

Projekt reštaurovania tejto zástavy bol veľmi náročný, nakoľko súbežne prebiehali reštaurátorské práce na obraze - obojstrannej malbe na plátne, ako aj na hodvábnjej tkanine,

ktorej stav bol kritický. Práce sa realizovali externou formou a vykonávali ich členky Komory reštaurátorov Slovenska: akad. mal. Ľuba Wehlend (maľba) a Doc. Mgr. art Sylvia Birkušová, vedúca Ateliéru reštaurovania textilu na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (textilná časť). Kvôli značným výpadkom farebnej vrstvy (až 50 %) bolo na obraze potrebné obojstranne vykonať rozsiahle tmelenie a následne farebné scelenie napodobivou retušou. Reštaurovanie textilu pozostávalo z viacerých etáp. Ako prvý úkon bolo potrebné vykonať reštaurátorský výskum zameraný na analýzu použitých materiálov. Nasledovalo rozsiahle čistenie celého povrchu suchou aj mokrou cestou a potom odstránenie nevhodných starších sekundárnych zásahov a opráv. Poškodenú textíliu bolo nutné celoplošne podložiť hodvábnou krepelínou. Hodvábné vlákna a šicie hodváby použité pri reštaurovaní boli nafarbené, poškodené časti textílie fixované skeletovaním. Na záver bola zástava skompletizovaná všitím obrazu do textílie.

Zuzana Francová